

Asia: VN/29126/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi valtioneuvoston asetuksiksi (teollisuuspäästädirektiivi)

Lausunnonantajan lausunto

Yhteenveto kommentteistanne hallituksen esitysluonnoksesta ja asetuseronnoksista lausuntokoosteen laatimista varten

Lausunnon antaja, Pelastetaan Pielaveden luonto Ry (y-3375127-3) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Ympäristönsuojelulain muuttamiseen. Ympäristöyhdistyksemme toimii Pohjois-Savossa Pielavedellä ja sen lähialueilla. Yhdistyksenä olemme osa suurempaa paikallisyhdistysten joukkoa ja myös maanlaajuista yhteistyöverkostoa. Ympäristöyhdistyksenä toimimme asukkaiden tukena lähiluonnon ja luonnon monimuotoisuuden sekä maaseudun kulttuurimaisemien suojelun puolesta. Tällä hetkellä toimintamme painottuu energiamurroksen aiheuttamiin muutoksiin luonnon monimuotoisuuteen ja luontokatoon sekä ihmisten kokonaisvaltaiseen terveyteen.

Ympäristönsuojelulakia sovelletaan teolliseen ja muuhun toimintaan, josta voi aiheutua ympäristön pilaantumista ja mahdollisia vaaratilanteita. Katsomme, että tästä lakimuutoksesta puuttuu kokonaan tai on suljettu pois direktiivilaitosmääritelmästä vihreän siirtymän suuret laitos- ja teollisuusaluehankkeet. Tämän hetkiset hankkeet (tuuliteollisuusalueet, aurinkoenergiatankkeet, datakeskukset, vety- ym. hankkeet) tulevat lukumäärässä kasvamaan lähivuosina suunnitelmien mukaan jopa kymmenkertaiseksi. Tämä suuntaus on täysin sivuutettu lain valmistelussa. Direktiivi antaa tietynlaista venymävaraa kansalliseen lainsäädäntöön, tämä liikkumavara on nyt käytettävä hyväksi. Lakimuutoksen valmistelu tässä esityksessä ei ole ollenkaan riittävä.

Vihreän siirtymän hankkeet aiheuttavat jo rakennusaikana muutoksia pinta- ja pohjavesiin ja veden valumasuuntiin, nämä muutokset jäävät pysyviksi. Jopa veden tyrehtyminen on mahdollista. Maa-aineksen pilaamat vedet ja jopa niihin sekoittuvat taudinaiheuttajat ovat terveysuhka ihmisille ja karjatilaille.

Tuulivoimat levittävät ympäristöön ja ilmakehään vaarallisia ikuisuuskemikaaleja, mikromuovia ja nanomuovipartikkeleita. Yksi voimala kylvää niitä ympäristön kymmeniä kiloja vuodella, tämä jatkuu ja lisääntyy vielä vuosittain lapojen materiaalin syöpyessä. Tämä on todellinen uhka koko ravintoketjulle ja tuhoaa luonnon lisäksi ihmisten terveyden ja elinympäristön. Tämä maapohjan saastuttaminen koskee myös aurinkoenergiakenttiä. Näiden energialaitosten vaatimat kaapelit, sähkölinjat ja tiestö jätetään luontoon - puhumattakaan massiivisista betoni/terasperustuksista.

Tuulivoimaloiden yölliset vilkkuvat valot, melu ja infraääni on otettava ympäristönsuojelulaissa huomioon. Nämä laitokset on otettava mukaan tässä ympäristönsuojelulainsäädännön muuttamisessa. Kaikki tuulivoimalat on asetettava ympäristöluvanvaraisiksi rakennelmiksi. Tällä suojellaan myös tulevia sukupolvia. Asia on ns. poikkitieteellinen, eri lakien välinen asia, mutta sekin ongelma pitää olla ratkaistavissa oikeaan aikaan.

Kommenttinne ympäristönsuojelulain pykäliin 5–67 § sekä niiden perusteluihin

Teollisuuspäästädirektiivin tulisi koskea myös vihreän siirtymän teollisuuslaitoksia (esitetty yllä), koska ko. teollisuus aiheuttaa terveyshaittoja, merkittävää muuta pilaantumista sekä vaaraa maaperälle, ilmalle ja vesistöille. Tämä yhä lisääntyvä teollisuudenala ja sen vaatima kaivannaisteollisuus ovat vakava vaara ympäristölle ja se vaatii ympäristöluvan yhdessä vesilain mukaisen luvan kanssa.

Asukkaiden kuuleminen ja tiedottaminen on myös sisällytettävä lakiin ja huolehdittava siitä, ettei se polje eri ryhmien oikeuksia (mm. kesäasukkaat, vanhukset ja vammaiset). Mikäli olosuhteet laitoksessa muuttuvat, on ympäristölupaa tarkasteltava uudelleen ja muokattava sopivaksi.

Kommenttinne ympäristönsuojelulain pykäliin 72–82 a § sekä niiden perusteluihin (7 luku Direktiivilaitoksen lupaharkinta)

Kuntien tiedottamis- ja osallistamisvelvoitetta ympäristöluvasta asukkaille päin pitäisi lisätä ja säännellä tiukemmin lainsäädännöllisin keinoin (tiedottaminen, yleisötilaisuudet ym.). Pykälät 72 - 79. Koskien direktiivilaitoksia ja muita, jotka eivät ole vielä tässä lakimuutoksessa mainittu (energiaturros).

Kommenttinne ympäristönsuojelulain pykäliin 85 a–85 c § sekä niiden perusteluihin (tietopalvelut)

§ 85 a: Jätteen hyödyntäminen maarakentamisessa. Ongelmana on tuulivoimaloiden jättäminen maahan ikuisiksi ajoiksi. Se aiheuttaa valtavan betoni-teräs -kuormituksen maapohjalle. Ne on kuitenkin mahdollista murskata ja käyttää hyödyksi. Purkuteknologian kehittäminen ja taloudellisten resurssien turvaaminen purkamiseen kehitettävä. Tästä syntyvän jätteen hyötykäyttökohteiden kartoittaminen. Tämän esille tuominen laissa, ainakin karkealle tasolla, olisi katse tulevaisuuteen. Tuuliteollisuuden - ja muidenkin isojen betonilaitosten koko elinkaaren mittainen suunnittelu luo läpinäkyvyyttä ja on tulevaisuuden teko. Yhteys Maankäyttö- ja rakennuslakiin?

Kommenttinne ympäristönsuojelulain pykäliin 110 a–110 e § sekä niiden perusteluihin (direktiivieläinsuojat)

Direktiivilaitosten lupaharkinta. BAT-päätelmien päästöarvojen tulkinta käytännössä aiheuttaa neuvontaa ja ohjeistusta kohderyhmälle. Neuvonta on oltava kaikkien osallisten saatavilla edullisesti. Tästä ei saa muodostua toiminnanharjoittajalle lisäkustannuksia.

Kommenttinne ympäristönsuojelulain pykäliin 123–212 § sekä niiden perusteluihin

§ 127: Vakuuden asettaminen ympäristöluvan yhteydessä on veloitettava ja sen on oltava riittävä pahimmassakin onnettomuudessa.

§ 202: Ei luvanvaraisen toiminnan hoitaminen kunnan taholta.: Taattava, että toiminnan hoitajalla (kunta) on riittävä osaaminen ja kunnan on kuultava valtion valvontaviranomaista, kirjattava lakiin ymmärrettävällä kielellä. Kuntien omaamisessa on eroja, tasapuolinen kohtelu koko maassa.

Kommenttinne ympäristönsuojelulain pykälään 232 b § ja siirtymäsäännöksiin sekä niiden perusteluihin

-

Kommenttinne vaikutusarviointeihin (HE-luonnoksen luku 4.2 Pääasialliset vaikutukset)

Pidämme hyvänä, että metallimalmikaivosten ympäristöluvassa huomioidaan vaikutukset vesistöihin.

Lisäksi koko kaivoksen elinkaaren mittainen seuranta. Tämän tapainen seuranta pitäisi saada myös vihreän siirtymän laitoshankkeisiin ml. harvinaiset vihreän siirtymän tarvitsemat kriittiset raaka-aineet (esim. akkuteollisuus).

Muut kommenttinne hallituksen esityksen yleisperusteluihin (luvut 1–12, lukuun ottamatta lukuja 4.2 Pääasialliset vaikutukset ja 7 Säännöskohtaiset perustelut)

Lakimuutokset suurelta osin tarpeellisia.

Huolenaiheena ilmaisemme, että maatalous ja sen seurauksena huoltovarmuus on maassamme jo nyt hätätilassa. Maataloutta on ajettu alas, maaseudun asutus autioituu tämän suunnan vuoksi. Tämä jo useiden vuosien lakimuutosten ja hallitusten määrätietoinen suuntaus autioittaa maaseutu, tehdä maaseudusta vihreän siirtymän ja kaivosteollisuuden alusmaata. Asukkaiden ja yhdistyksemme visio on, että teollisuuspäästädirektiivin suora sopeuttaminen maamme lainsäädäntöön lisää entisestään maaseudun eläintalouden kustannuksia ja lisää jo tälläkin hetkellä liian suurta raportointi- ja valvontatyötä yrittäjille. Lisäksi se varmasti aiheuttaa suuret lisäkustannukset toiminnan harjoittajalle. Tämän vuoksi toivomme joustavuutta lakitekstiin ja mahdollisimman suuren Suomen kansallisiin oloihin sopeutuvan katsantokannan.

Kommenttinne ympäristönsuojelusta annettuun valtioneuvoston asetukseen ehdotettuihin muutoksiin

-

Kommenttinne ehdotettuihin muihin asetusmuutoksiin: valtioneuvoston asetus suurten polttolaitosten päästöjen rajoittamisesta, valtioneuvoston asetus jätteen polttamisesta ja valtioneuvoston asetus titaanidioksidia tuottavien laitosten ympäristönsuojeluvaatimuksista

-

Menettely niiden kunnan ilmoitusmenettelyssä olevien eläinsuojien osalta, jotka jatkossa kuuluisivat teollisuuspäästädirektiivin soveltamisalaan: hallituksen esitysluonnoksessa on esitetty, kyseiset eläinsuojat siirtyisivät valtion lupamenettelyn piiriin, jolloin menettely olisi yhdenmukainen kaikille teollisuuspäästädirektiivin soveltamisalassa oleville eläinsuojille. Vaihtoehtoisena ratkaisuna voisi olla kyseisten eläinsuojien jääminen kunnan ilmoitusmenettelyn piiriin tai kaikkien direktiivin soveltamisalaan

kuuluvien eläinsuojien siirtäminen valtion ilmoitusmenettelyn piiriin. Mikä olisi teidän kantanne asiaan ja perustelut kannallenne?

Eläinsuojat voisi koon perusteella määritellä joko teollisuuspäästödirektiivin soveltamisalaan tai jäämään kunnan ilmoitusmenettelyn piiriin. Eli laitoksen koko tai tuotantovolyyymi erottaisi nämä eri kategorioihin. Tämä ei pakottaisi isoja ja pieniä saman sääntelyn ja raportoinnin piiriin. Pienemmillä toimijoilla voisi olla joitain helpotuksia byrokratiassa. Yleensä ottaen yrittäjyyttä pitäisi tukea muulla tavoin kuin lisäämällä sääntelyä ja raportointia sekä turhia kustannuksia.

Liisa Tuovinen

Pelastetaan Pielaveden luonto Ry, yhdistyksen puolesta Liisa Tuovinen